

Consumentenprijsindex

In de [persmededeling van 5 augustus 2003](#) heeft het CBS gemeld dat de uitkomsten over de periode juni 2002 tot en met juni 2003 niet correct zijn. Dientengevolge zijn de CPI-cijfers in deze publicatie niet correct.

Het [persbericht van 9 september 2003](#) bevat de gecorrigeerde cijfers voor de reeks voor alle huishoudens en voor de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Conjunctuurbericht

Centraal Bureau voor de Statistiek

april 2003

- **Algemeen: opluchting over oorlogsduur in Irak**
- **Economische groei 4e kwartaal 2002: 0,1%**
- **Producentenvertrouwen: licht verbeterd**

Algemeen

Na het aflopen van de oorlog in Irak reageerden de beurzen opgelucht en daalde de prijs van aardolie. Het vertrouwen van ondernemers en consumenten, zoals dat in de eerste weken van april is gemeten, laat echter niet veel verandering zien. Het consumentenvertrouwen blijft onveranderd laag; het producentenvertrouwen is iets minder negatief. De tweede raming van de economische groei over het vierde kwartaal van 2002 is 0,2%-punt lager uitgekomen dan de eerste raming. Het groeicijfer bedraagt 0,1%. Met name de ontwikkeling van de investeringen is zwaar negatief. Een lichtpuntje is het beeld bij de uitvoer (zie Focus). Minder positief zijn de ontwikkelingen in de landbouw. Door de uitbraak van de vogelpest in ons land wordt de pluimveestapel bedreigd. De industrie heeft in februari 1,6% minder geproduceerd dan een jaar eerder. De daling is kleiner dan in de twee voorgaande maanden. De inflatie is in ons land in maart even hoog als in februari. Binnen de Eurozone neemt Nederland met de prijsstijging nu een middenpositie in, na enige tijd tot de landen met de hoogste inflatie te hebben gehoord. De werkloosheid is sterk gestegen. In het eerste kwartaal van 2003 waren er 377 duizend werklozen, 95 duizend meer dan in het eerste kwartaal van 2002.

Economische groei

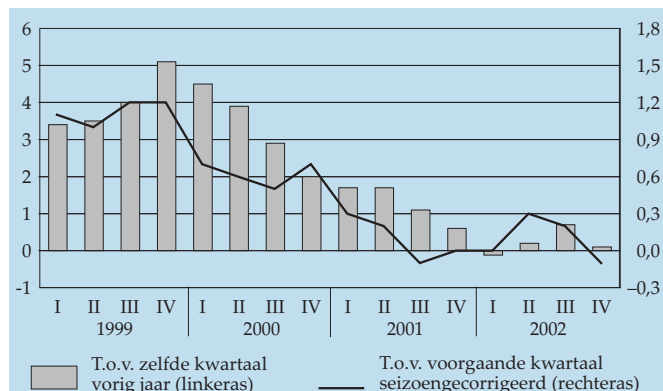
In het vierde kwartaal is het volume van het bruto binnenlands product (BBP) 0,1% groter dan in hetzelfde kwartaal van 2001. Dit is 0,2%-punt lager dan bij de eerste raming in februari. Zowel de uitvoer als de invoer van goederen en diensten heeft zich in de loop van 2002 hersteld. Beide laten in het vierde kwartaal een lichte groei zien. De consumptie van huishoudens (+0,8%) en van de overheid (+3,8%) leveren een positieve bijdrage aan de groei. De investeringen in vaste activa laten voor het achtste achtereenvolgend kwartaal een volumedaling zien. Het tempo van de teruggang neemt nog steeds toe. In het vierde kwartaal is er 7,4% minder geïnvesteerd. Was er in het derde kwartaal nog sprake van een aantrekkende productie bij de producenten van goederen, in het vierde kwartaal is er een afname van 2,0%. Aan deze ontwikkeling heeft vooral de bouwnijverheid bijgedragen door meer vorstverlet dan in voorgaande jaren. De niet-commerciële dienstverlening, zoals de zorg en de overheid, heeft met een toename van de productie van 3,5% ook in het vierde kwartaal weer positief gescoord. De commerciële dienstverlening heeft net geen nulgroei gerealiseerd.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, is in april 2003 iets opgelopen. Het vertrouwen van de ondernemers in de industrie is in november met 1,3 punten verbeterd van -6,6 naar -5,3. Met name de verwachtingen van de ondernemers ten aanzien van de bedrijvigheid in de periode april-juni 2003 draagt bij aan de verbetering van het vertrouwen. Het oordeel van de ondernemers over voorraden en orderpositie is in april gelijk aan dat van maart. De werkgelegenheid in de industrie zal volgens de ondernemers in de komende maanden onder druk blijven staan.

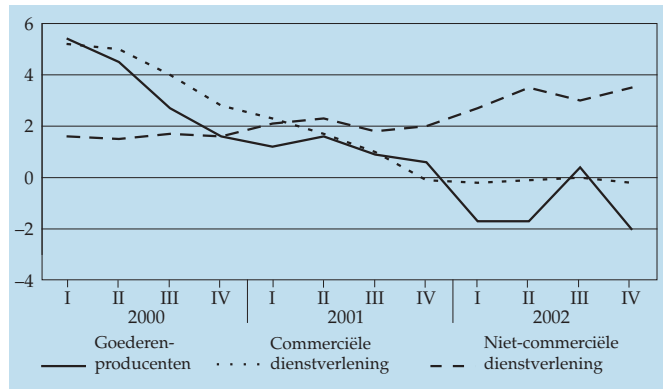
Bruto binnenlands product

Procentuele volumemutaties

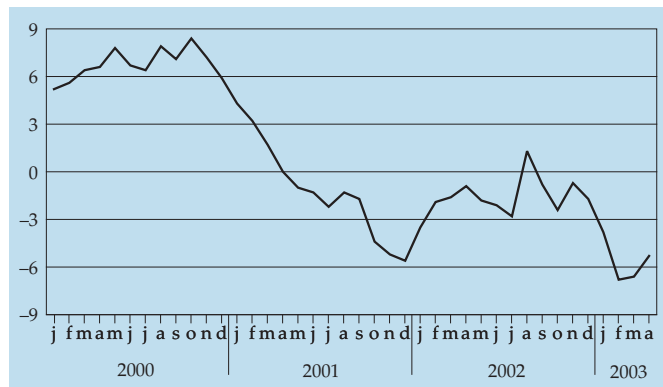
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)

Procentuele volumemutaties t.o.v. voorgaand jaar

Producentenvertrouwen, seizoen gecorrigeerd

Saldo percentage positieve en negatieve antwoorden

Kerngegevens recente ontwikkelingen

Procentuele mutaties t.o.v. dezelfde periode het jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1996/00 gemidd.	2001	2002	2002				2002	2003		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	dec.	jan.	febr.	maart
Economische kernvariabelen (volume)											
Bruto binnenlands product	3,7	1,3	0,2	-0,1	0,2	0,7	0,1	-	-	-	-
Invoer goederen en diensten	7,7	1,9	-2,1	-5,5	-2,4	-1,6	0,9	-	-	-	-
Consumptie	3,4	1,8	1,9	1,7	1,9	1,8	2,1	-	-	-	-
Overheid	2,1	3,1	3,7	2,7	4,5	3,9	3,8	-	-	-	-
Huishoudens nationaal	4,0	1,2	0,9	1,3	0,6	0,9	0,8	0,6	-	-	-
w.o. Huishoudens binnenland	4,1	1,0	1,0	1,3	0,7	0,9	1,0	0,7	-	-	-
w.v. Voedings- en genotmiddelen	1,4	-0,1	0,8	0,6	1,0	2,1	-0,3	-3,2	-	-	-
Duurzame consumptiegoederen	6,5	-0,7	1,4	1,9	0,3	0,8	2,5	5,7	-	-	-
Overige goederen	2,8	1,8	1,1	1,0	2,1	0,9	0,3	-2,5	-	-	-
Diensten	4,2	2,0	0,8	1,3	0,5	0,6	0,9	0,7	-	-	-
Bruto investeringen in vaste activa	5,7	-0,8	-3,7	-1,5	-2,0	-3,7	-7,4	-	-	-	-
Bedrijven	5,8	-2,5	-4,5	-2,9	-2,5	-4,7	-8,0	-	-	-	-
Overheid	5,0	9,3	0,9	7,3	0,8	1,2	-4,5	-	-	-	-
Uitvoer goederen en diensten	7,3	1,7	-1,4	-4,6	-1,8	0,0	0,7	-	-	-	-
Productie (volume)											
Delfstoffenwinning	-0,5	5,8	0,4	-4,1	-2,7	6,8	4,1	-0,9	4,6	26,9	-
Industrie	2,7	0,2	-1,9	-2,9	-2,1	-0,3	-2,3	-6,8	-2,4	-1,6	-
Energie- en waterleidingbedrijven	-0,5	6,0	-0,4	-2,3	-0,9	0,3	1,6	0,9	1,9	8,5	-
Bouwnijverheid	2,5	2,1	-1,8	1,6	-1,6	-0,2	-6,8	-12,1	-	-	-
Prijzen											
Consumentenprijsindex (CPI) ¹⁾	2,2	4,5	3,5	3,8	3,5	3,4	3,3	3,2	2,5	2,7	2,7
Productenprijzen industrie afzet	2,7	1,3	-1,0	-3,7	-3,5	0,2	3,3	4,5	5,8	7,3	-
Productenprijzen industrie verbruik	4,0	0,1	-1,9	-5,8	-5,0	-0,9	4,5	5,9	9,3	9,5	-
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	19,92	24,97	25,06	21,60	25,45	26,61	26,56	27,87	30,50	32,38	29,88
Goud (in euro per 1 gram fijn)	9,31	9,91	10,75	10,88	11,08	10,47	10,56	10,65	11,02	10,94	10,36
Cao-lonen											
Particuliere bedrijven	2,7	4,7	3,6	4,2	3,5	3,5	3,3	3,2	3,3	3,3	3,1
Overheid	2,4	4,5	4,2	4,8	3,7	4,3	3,9	4,2	3,5	3,5	3,5
Gesubsidieerde sector	2,1	5,2	4,3	4,2	4,2	4,4	4,4	4,4	4,8	4,7	4,6
Stemming ²⁾ (in %)											
Productenvertrouwen industrie	3,8	-1,1	-1,6	-2,3	-1,6	-0,8	-2,1	-1,7	-3,8	-6,8	-6,6
Consumentenvertrouwen	14,4	-0,9	-20,3	-4,8	-17,3	-27,3	-31,8	-30,4	-33,8	-36,5	-37,6
Economisch klimaat	12,3	-24,8	-39,2	-20,8	-34,1	-48,0	-53,7	-50,8	-58,3	-62,4	-64,8
Koopbereidheid	15,8	15,0	-7,7	5,9	-6,1	-13,5	-17,3	-16,8	-17,5	-19,2	-19,5
Arbeidsmarkt											
Aantal banen van werknemers (x 1000)	6 871	7 450	7 524	7 477	7 521	7 555	7 541	-	-	-	-
Arbeidsvolume werknemers	2,9	2,1	0,6	1,4	0,8	0,2	-0,1	-	-	-	-
Aantal vacatures (x 1000)	134	197	149	178	162	115	121	-	-	-	-
Werkloze beroepsbevolking ³⁾ (x 1000)	368	251	302	282	287	322	318	321	343	377	-
Aantal uren uitzendkrachten	-	-3	-	-9	-4	-	-	-	-	-	-
Uitgesproken faillissementen ⁴⁾	-1	27	23	27	18	25	22	25	9	34	-
Geld en krediet											
CBS-herbeleggingsindex ⁵⁾	26,0	-19,2	-32,8	5,2	-14,2	-31,0	7,9	-9,5	-8,2	-8,6	-3,9
Spaartegoeden	5,3	10,8	10,7	11,7	10,4	10,6	10,0	9,7	9,9	10,8	-
Verstrekt consumptief krediet	10,7	-3,8	0,8	-7,7	-0,1	2,4	9,2	22,6	4,1	0,0	-
Rente (in %)											
Daggeldrente	3,2	4,4	3,3	3,3	3,3	3,3	3,2	3,1	2,8	2,8	2,8
Rendement op staatsobligaties	5,0	4,8	4,7	4,9	5,0	4,5	4,2	4,0	3,9	3,7	3,7
Hypotheekrente	5,7	5,9	5,3	5,3	5,5	5,4	5,0	5,0	4,9	4,7	-
Eurozone ⁶⁾											
Bruto binnenlands product	-	1,4	1,0	0,4	0,7	0,9	1,3	-	-	-	-
Geharmoniseerde consumentenprijsindex	-	2,3	2,3	3,0	2	2,1	2,3	2,3	2,1	2,4	2,4
Consumentenvertrouwen ²⁾	-	-5	-11	-10	-9	-10	-14	-16	-18	-19	-21
Productenvertrouwen industrie ²⁾	-	5	-7	-13	-10	-12	-10	-10	-10	-11	-12
Euro (in US\$)	-	0,90	0,95	0,88	0,92	0,98	1,00	1,02	1,06	1,08	1,08
Europese liquiditeitsmassa (M3)	-	8,4	6,5	4,9	6,8	6,8	6,5	6,5	7,3	-	-
Depositorente ECB (in %)	-	3,23	2,21	2,25	2,25	2,25	2,08	1,75	1,75	1,75	1,50

1) Vóór 2003 o.b.v. CPI-reeks 1995=100; vanaf januari 2003 o.b.v. CPI-reeks 2000=100

2) Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

3) Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand.

4) Bedrijven en instellingen exclusief eenmanszaken

5) Mutaties t.o.v. voorgaande periode

6) Bron: Eurostat

- = gegevens zijn (nog) niet beschikbaar

Uitvoer van goederen

Procentuele volumemutaties t.o.v. voorgaand jaar

	2001	2002	2001				2002			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Uitvoer van goederen	1,9	-1,9	6,9	3,3	1,2	-3,4	-5,5	-2,2	-0,1	0,5
w.v. Landbouw-, bosbouw- en visserijproducten	-0,9	0,5	-4,6	-0,3	1,7	0,1	0,8	-1,2	0,4	2,3
Aardolie, aardgas en overige delfstoffen	14,3	-1,6	1,0	22,9	21,0	21,1	-4,0	-8,5	1,3	4,1
Voedings- en genotmiddelen	1,9	0,2	2,7	1,6	3,5	-0,1	0,5	3,1	-0,2	-2,6
Textiel, kleding, leder en lederwaren	1,6	-2,2	4,1	7,7	-1,3	-3,6	-5,4	-5,5	0,6	1,8
Papier, papierwaren, drukwerk e.d.	-2,6	1,5	0,9	-3,4	-4,6	-3,2	-3,4	2,8	3,1	3,7
Aardolie-producten, e.d.	1,5	-1,4	3,1	2,7	-5,6	7,3	7,5	-4,7	-0,5	-7,7
Chemische producten	2,0	4,4	3,2	3,4	2,1	-0,4	2,0	7,0	4,8	3,8
Rubber- en kunststofproducten	-0,9	9,0	-0,3	0,5	-2,9	-1,0	3,8	6,8	12,7	13,2
Basismetalen en metaalproducten	0,9	-3,4	0,6	1,8	4,7	-3,2	-4,8	-4,8	-1,9	-1,9
Machines en apparaten n.e.g.	4,4	-1,6	12,6	8,5	3,5	-5,4	-6,2	-3,2	1,9	1,5
Elektrotechnische machines en optische app.	3,1	-7,2	21,2	4,1	0,8	-10,1	-17,0	-8,7	-3,6	1,2
Transportmiddelen	-3,4	-4,1	-2,2	-1,2	-1,1	-8,4	-8,9	-3,7	-1,8	-1,9
Overige industriële producten	0,2	-9,3	6,7	1,9	-2,7	-5,0	-11,8	-9,7	-8,3	-7,2

Landbouw: vogelpest in Nederland

Op 1 maart is op een bedrijf in Gelderland de klassieke vogelpest uitgebroken. Deze ziekte is in Nederland al 31 jaar niet meer voorgekomen. Na de varkenspest, BSE en de MKZ moet door de vogelpest nu ook de pluimveesector het ontgelden. Even leek het erop dat de epidemie zich zou beperken tot de provincie Gelderland. Maar sinds 3 april slaat het vogelpestvirus ook toe in de provincies Noord-Brabant en Limburg. Deze drie provincies zijn, met een pluimveestapel van 64 miljoen dieren en een productie van 7,5 miljard consumptie-eieren, goed voor 70% van de pluimvee- en eierenproductie van Nederland. Er zijn tot nu toe meer dan 16 miljoen vogelpest gevoelige dieren gedood. De toegevoegde waarde die in de pluimveehouderij wordt gevormd is nog geen 0,1% van het bruto binnenlands product (BBP). Bij een wat bredere afbakening van deze sector, inclusief pluimveehouderijen, -slachterijen, -vleesverwerkende industrie, toeleveringen en distributie, komt het aandeel in het BBP op 0,4%. In 2001 is voor 2,1 miljard euro aan pluimveehouderijproducten (zoals levend pluimvee, slachtvlees, vleeswaren, eieren en ei producten) uit Nederland geëxporteerd en dat is bijna 0,8% van de totale uitvoer. De in het buitenland afgezette pluimveehouderijproducten gaan voor 15% naar landen buiten de Europese Unie. Daarvan gaat weer een groot deel naar landen buiten Europa. Het Landbouw Economisch Instituut becijfert bij een extreem rampscenario dat de groei van het BBP met 0,1 á 0,2% wordt afgeremd door de schade die de pluimveehouderij (ruim afgebakend) oploopt. In dit scenario gaat Nederland een half jaar op slot door de vogelpest. Daar staat tegenover dat de hogere opbrengsten van bedrijven in branches die juist profiteren van de vogelpest door de uitvoering van de bestrijding, zoals veterinaire diensten, vervoer, destructie, opslag en dergelijke, een beperkt dempend effect op deze schade hebben.

Productie industrie: iets lager

De industrie heeft in februari 1,6% minder geproduceerd dan in dezelfde maand van vorig jaar. De jaar-op-jaar daling van de productie vlt daarmee af. Immers, in december 2002 en januari 2003 lag de productie nog 6,8%, respectievelijk 2,4% lager dan een jaar eerder. Na correctie voor seizoeninvloeden is de productie in februari met 2,8% gestegen ten opzichte van januari. Deze stijging is groter dan in januari. Toen bedroeg de toename ten opzichte van de maand ervoor 0,5%.

Consumentenvertrouwen: onveranderd laag

Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden is het consumentenvertrouwen in april ongeveer op hetzelfde niveau gebleven als in maart. De vertrouwensindex is uitgekomen op -37. De consument oordeelt iets positiever over het economisch klimaat, maar iets negatiever over de eigen financiële situatie. De koopbereidheid is in april per saldo nauwelijks veranderd ten opzichte van maart. De koopbereidheid is gebaseerd op het oordeel over de financiële situatie van het eigen huishouden en het doen van grote aankopen. Wel zijn de consumenten iets negatiever geworden over hun toekomstige financiële situatie. Hun oordeel over het doen van grote aankopen is ongewijzigd ten opzichte van maart. Sinds 1984 zijn de consumenten niet meer zo negatief geweest over het doen van grote aankopen. De interviews zijn afgenomen in de eerste twee weken van april.

Voor seizoeneffecten gecorrigeerd is de mening van de consument over de economische situatie wat positiever dan vorige maand. Zowel over de afgelopen twaalf maanden als over de komende twaalf maanden is het oordeel iets gestegen met respectievelijk 4 punten en 3 pun-

ten. Het is voor het eerst sinds december dat de consument iets positiever oordeelt over economisch klimaat.

Consumentenprijzen: inflatie in maart ongewijzigd

De inflatie in ons land is in maart van dit jaar uitgekomen op 2,7%. Dit is even hoog als in februari. De prijsontwikkeling van verse groenten en van kleding en schoeisel duwt de inflatie iets omhoog. De bijdrage aan de inflatie van benzine daalde.

De prijsstijging volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) komt in maart voor ons land uit op 3,1%. Dat is 0,1 %-punt lager dan in februari. De inflatie volgens de HICP voor de Eurozone in zijn geheel is gelijk gebleven en bedraagt 2,4%. De inflatie in de Eurozone is in maart vrijwel even hoog als een jaar geleden. Tussen de lidstaten zijn er echter duidelijke verschillen. Zo heeft een aantal landen te maken met een daling van de inflatie, terwijl andere landen de inflatie zien oplopen. Nederland kent de sterkste daling (-1,2%-punt) en Luxemburg de grootste toename (+2,0%-punt). Binnen de 12 landen van de Eurozone behoorde de Nederlandse inflatie in 2001 en de eerste helft van 2002 tot een van de hoogste. In maart 2003 neemt ons land met het inflatiecijfer een middenpositie in.

Producentenprijzen: aardolieprijzen sterk gedaald

De opmaat tot een eventuele oorlog in Irak eind vorig jaar was voor een belangrijk deel de oorzaak van de forse stijging van de prijs van ruwe aardolie. Begin november leverde een vat North Sea Brent ruim \$23 op. Daarna steeg de prijs gestaag naar \$32,38 per vat in maart, het hoogste niveau sedert november 2000. Na het uitbreken van de oorlog op 20 maart zakte de prijs in één week tijd weer naar ruim \$27. De prijsontwikkeling van de aardolie-industrie, sterk afhankelijk van de prijs van ruwe aardolie, heeft een grote invloed op de stijging van de afzetprijzen in de industrie. In februari zijn de afzetprijzen van de Nederlandse industrie met 1,6% gestegen ten opzichte van januari. Als de prijsontwikkeling in de aardolie-industrie buiten beschouwing gelaten wordt, resteert een prijsstijging van 0,4%. Geëxporteerde goederen werden van januari op februari 2% duurder. De prijzen voor de binnenlandse markt stegen 0,9%. Ten opzichte van februari 2002 liggen de afzetprijzen in februari van dit jaar 7,3% hoger. Het prijsniveau van de verbruiksgoederen ligt 9,5% hoger dan in februari vorig jaar.

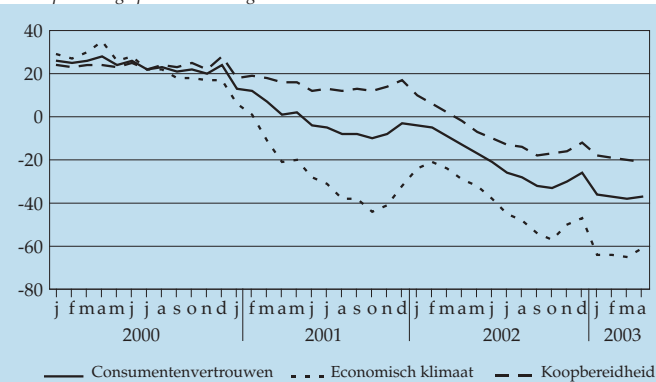
Arbeidsmarkt: werkloosheid stijgt sterk

In het eerste kwartaal van 2003 telt de werkloze beroepsbevolking gemiddeld 377 duizend personen. Na verwijdering van de seizoen-effecten komt het werkloosheidscijfer uit op 367 duizend. Ten opzichte van de vorige driemaandsperiode is de voor seizoen gecorrigeerde werkloosheid met 29 duizend gestegen. Vergeleken met het eerste kwartaal van 2002 is het aantal werklozen nu 95 duizend hoger. De werkloosheid is daarmee in een jaar tijd opgelopen van 3,8 tot 5,1% van de beroepsbevolking. Door de stijgende werkloosheid werden eerst vooral mannen getroffen, maar nu is deze toename ook ingezet bij vrouwen. Bij mannen neemt het werkloosheidspercentage toe van 3,0 naar 4,6%, bij vrouwen van 5,0 naar 5,7%.

In de periode januari-maart 2003 is het aantal werkenden met een baan van twaalf uur of meer 7 064 duizend. Dit is vrijwel evenveel als in dezelfde periode een jaar eerder. Tot voor kort nam de werkgelegenheid nog toe, zij het steeds langzamer. Nu is de werkgelegenheidsgroei tot staan gekomen, de laatste maanden begint de werkzame beroepsbevolking zelfs te dalen

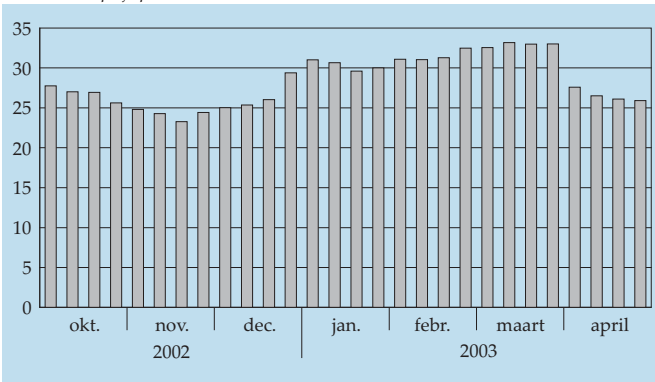
Consumentenvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

Saldo percentage positieve en negatieve antwoorden

Aardolieprijs in dollars, vat North Sea Brent

Gemiddelde prijs per week

● **Uitvoer zorgt voor lichtpuntje**

Nederland heeft een open economie en drijft veel handel met het buitenland. Verleden jaar is voor 274 mld. euro uitgevoerd, bijna 40% van de totale finale bestedingen. De resterende 60% van de finale bestedingen bestaat uit de overige twee bestedingscategorieën: 45% uit de consumptieve bestedingen (van huishoudens en de overheid) en 15% uit de investeringen.

In vergelijking met andere geïndustrialiseerde landen is het aandeel van de uitvoer in de finale bestedingen in ons land hoog. Ierland en België zijn de enige landen die hoger scoren. Voor het Eurogebied als totaal ligt het aandeel onder de 30%, terwijl in Japan en de Verenigde Staten de percentages onder de tien liggen.

De waarde van de uitgevoerde goederen is in Nederland veel groter dan die van de uitgevoerde diensten. Van de totale uitvoer van 274 mld. euro in 2002 neemt de goederenuitvoer 224 mld. voor zijn rekening (82%) en de uitvoer van diensten 50 mld. euro (18%).

Uitvoer verlegt zijn grenzen

In 2002 gaat de export van goederen in waarde voor 80% naar landen binnen West-Europa. Dit aandeel lag in 1996 nog op 83%, een verlies van 3%-punt. In deze periode is het aandeel van de uitvoer naar Oost-Europa met 1%-punt en naar de Verenigde Staten met 2%-punt toegenomen. Toch is het belang van de uitvoer vanuit Nederland naar deze twee gebieden nog relatief gering. In 2002 komt het aandeel naar deze twee gebieden tezamen uit op 9% en dat is bijna gelijk aan de waarde van de uitvoer naar Frankrijk.

Spectaculaire stijgingspercentages in vergelijking met 2001 doen zich in 2002 voor bij de goederenhandel naar Algerije (29%) en China (23%). Daarentegen is de uitvoer van Nederland naar Argentinië vorig jaar met 53% afgenomen.

Uitvoervolume goederen daalt in 2002

Het volume van de uitvoer van goederen en diensten ligt in 2002 1,4% lager dan in 2001. Een volumedaling van de uitvoer is al twintig jaar niet meer voorgekomen. De daling heeft zich voorgedaan bij de goederen, de uitvoer van diensten is licht gestegen. In vergelijking met de vorige periode van economische neergang in 1992 en 1993 is de ontwikkeling van de uitvoer in 2002 negatiever. In 1992 als geheel lag het dieptepunt van de goederenuitvoer bij een stijging van 1,7%, vorig jaar was er een daling van 1,9%.

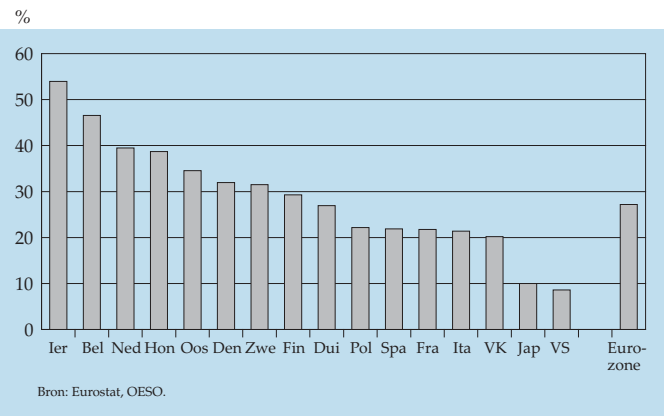
Wel heeft zich in de loop van 2002 bij de goederenuitvoer een herstel voorgedaan. Na het eerste kwartaal zijn de procentuele dalingen ten opzichte van een jaar eerder ieder kwartaal kleiner en in het vierde kwartaal is er weer sprake van een lichte stijging met 0,5%. Een verbetering is ook te zien indien de ontwikkeling wordt weergegeven als een voortschrijdend vierkwartaalsgemiddelde. Ook in de laatste periode van economische neergang in 1993 laat de goederenuitvoer als eerste bestedingscategorie een opgaande lijn zien.

Een trendmatig herstel heeft zich in de loop van 2002 niet voorgedaan bij de twee overige bestedingscategorieën. De trendmatige groei van de consumptie blijft in de loop van 2002 stabiel en bij de investeringen neemt het dalings tempo ieder kwartaal nog steeds toe.

Herstel zet door in 2003

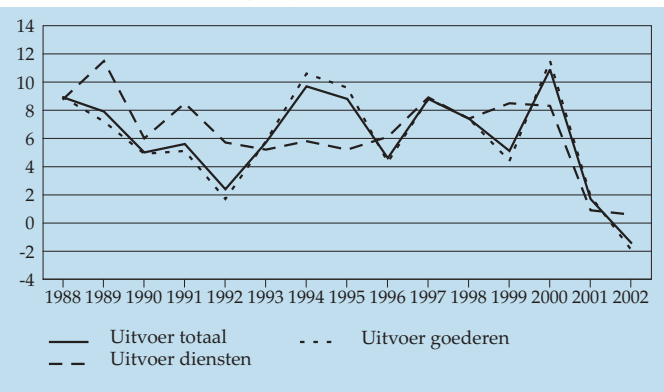
In de eerste twee maanden van 2003 stijgen de waardecijfers van de goederenuitvoer met 5% ten opzichte van dezelfde maanden in 2002. Na een globale correctie voor de prijsstijging van de uitvoer resteert een volumetoename van 2%. Dit betekent dat het herstel van de goederenuitvoer ook begin dit jaar doorzet.

Aandeel uitvoer in finale bestedingen, 2002

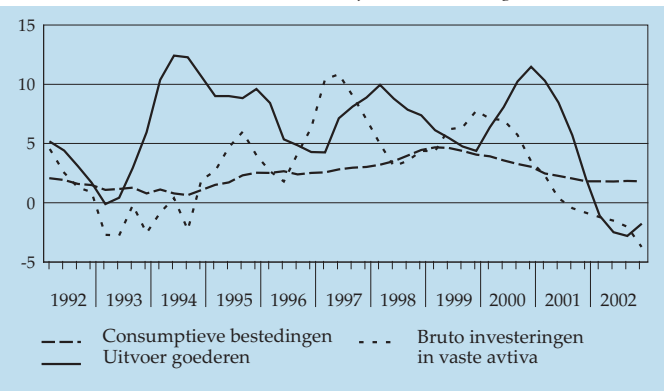
Uitvoervolume

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Uitvoer goederen, consumptie en investeringen

Procentuele volumemutaties van het voortschrijdend vierkwartaalsgemiddelde

Uitvoer goederen

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

